Bijlage 3 Stand van zaken pilots – peildatum 1 december 2019

Versterking eerste lijn

Pilot	Toelichting
Pilot Rotterdam-Zuid (Hillesluis)	*Achtergrond* • Rotterdam-Zuid heeft een specifieke inwonersgroep, waarvan relatief veel mensen in aanraking komen met (juridische) problemen en gesubsidieerde rechtsbijstand. Een van de ervaren knelpunten van het wijkteam in Hillesluis is dat juridische problemen onvoldoende en/of niet tijdig worden herkend. Daarom wordt in de te beproeven werkwijze voor zaken die bij het sociale wijkteam binnenkomen gekeken of er juridische aspecten aan het probleem van de rechtzoekende zitten. Daarvoor zullen medewerkers van het Juridisch Loket of de Sociaal Raadslieden wekelijks aansluiten bij het wijkteam. De juridisch hulpverlener kan als dat nodig is zelf de nodige hulp bieden of doorverwijzen naar meer specialistische juridische hulp van een advocaat. Om een goede inschatting te maken van het probleem kan er ook bij de diagnose al (telefonisch) advies van een advocaat worden ingeschakeld. *Doel* • Het beoogde resultaat is een beproefde werkwijze die betere en snellere oplossingen biedt voor mensen die relatief veel in aanraking komen met (juridische) problemen en gesubsidieerde rechtsbijstand. Zo mogelijk is die werkwijze, waar nodig met aanpassing op basis van de lokale situatie, ook toepasbaar op andere plekken in Nederland met een vergelijkbare groep inwoners. Daarmee draagt de pilot bij aan het ontwikkelen van een passend aanbod van hulp, waarbij de rechtzoekende en zijn/haar probleem centraal staat en waarbij zo vroeg mogelijk de juiste interventie wordt gepleegd om te voorkomen dat problemen escaleren. *Stand van zaken* • Er is veel betrokkenheid op lokaal niveau van partijen als Humanitas, de gemeente Rotterdam, het Juridisch Loket en het wijkteam Hillesluis. In de voorverkenning is duidelijk geworden dat partijen elkaar nu al beter weten te vinden voor advies en doorverwijzen. • De voorbereiding van de pilot loopt volgens planning en is gestart per 1 december. *Looptijd* • Van 1 december 2019 tot 1 december 2020.

Pilot	Toelichting
Online keuzehulp bij scheiden	*Achtergrond* • Wanneer een rechtzoekende overweegt om te scheiden, zoekt hij of zij tegenwoordig (vaak) allereerst informatie op internet. Daar zijn diverse aanbieders te vinden, maar er is geen onafhankelijke betrouwbare gids die de weg wijst naar de dienstverlener die het best past bij de persoonlijke situatie van de rechtzoekende. De ontwikkeling van deze online keuzehulp sluit aan bij de wens om in de toekomst te voorzien in een online platform waar rechtzoekenden terecht kunnen voor informatie, advies en hulp voor hun probleem. *Doel* • Online beschikbaar stellen van informatie over scheiden door onafhankelijke partij. *Stand van zaken* • De online keuzehulp voor scheidingen is ontwikkeld (justice42)en van de zomer (2019) opgeleverd. *Looptijd* • Afgerond.

Pilot	Toelichting
Samenwerken in de eerste lijn (NOvA, Juridisch Loket, Raad voor Rechtsbijstand, VSAN en Sociaal Werk Nederland)	*Achtergrond* • De NOvA heeft het initiatief genomen voor deze pilot. Samen met het Juridisch Loket, de Raad voor Rechtsbijstand, de VSAN en Sociaal Werk Nederland willen zij onderzoeken hoe de samenwerking tussen ketenpartners binnen het bestaande stelsel en de dienstverlening aan de rechtzoekenden kan worden verbeterd. Met respect voor de lokale verschillen, bijvoorbeeld in de sociale kaart, wordt beoogd lessen te trekken die breder toepasbaar zijn in Nederland. *Doel* • Het doel van het project en de uitvoering van de pilot is de samenwerking tussen eerste- (Juridisch Loket en Raadslieden) en tweede lijn (advocatuur) te verbeteren en daardoor rechtzoekenden sneller te helpen een passende oplossing te vinden, met een redelijke vergoeding voor de rechtsbijstandverleners. Om dit te bereiken wordt geëxperimenteerd met telefonische bereikbaarheid en piketdiensten van advocaten, signalering-overleggen met de verschillende betrokken hulpverleners en het opstellen van best practices van de opgedane ervaringen. Deze pilot sluit aan bij de doelstelling dat in het toekomstige stelsel problemen eerder worden opgelost, voordat ze escaleren. Betere samenwerking tussen hulpverleners uit eerste en tweede lijn kan daar een bijdrage aan leveren. *Stand van zaken* • Het verkennende onderzoek is afgerond. Ruim 1100 sociaal advocaten, sociaal raadslieden en medewerkers van het Juridisch Loket hebben gereageerd op een vragenlijst over hun onderlinge samenwerking. Een grote groep sociaal advocaten in diverse rechtsgebieden en arrondissementen heeft deelgenomen aan het onderzoek, waarin ze onder meer vragen hebben beantwoord over hun informatiebehoefte bij een doorverwijzing en of ze wel eens terugkoppeling geven aan de eerstelijn over specifieke gevallen. Eerstelijnsmedewerkers zijn onder meer bevraagd hoe vaak en wanneer ze doorverwijzen naar een advocaat en of ze een eigen netwerk van advocaten hebben. Aan alle deelnemers is gevraagd wat hun ideeën zijn voor het verbeteren van de onderlinge samenwerking. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen in de vormgeving van de pilot. *Looptijd* • Het project loopt van 1 juni 2019 tot 1 november 2020. De officiële pilotfase start begin 2020 en heeft een looptijd van 6 maanden.

Pilot	Toelichting
Huizen van het Recht (Rechtbank Limburg, Gemeente Heerlen en Juridisch Loket)	*Achtergrond* • Deze pilot is gebaseerd op het idee van Huizen van het Recht van Michiel van Nispen (SP). Kern van dit concept is de inrichting van een fysiek loket waar mensen binnen moeten kunnen lopen. Hier worden hulpvragen en problemen van mensen in een brede context bekeken. Binnen dit loket wordt het juridisch en sociaal domein bij elkaar gebracht. Samen met partners uit deze domeinen wordt de klant begeleid naar de juiste hulpverleners die met de problematiek aan de slag gaan. Toegankelijkheid en nabijheid zijn daarbij belangrijk, maar ook dat mensen zich echt gehoord voelen en hun problemen echt opgelost worden. Deze pilot sluit aan bij de doelstelling dat mensen in het nieuwe stelsel terecht kunnen bij een fysiek loket, waar integraal wordt gekeken naar de problemen en waar snel de juiste hulpverlener wordt ingeschakeld. *Doel* • Het doel van dit project is om inwoners van de gemeente Heerlen die zich met een juridisch probleem melden bij een fysiek loket te helpen tot een permanente oplossing te komen. Met hulp en advies op maat willen we escalatie of vermeerdering van problemen voorkomen. Door de medewerker van het Juridisch Loket wordt als daar aanleiding toe is een korte scan naar mogelijke aanwezigheid van meervoudige problematiek ingezet. Er wordt ook gekeken naar problematiek in het sociaal domein. De casus wordt overgedragen aan de opvolgend hulpverlener die het meest geschikt is. Dit wordt bepaald door het meest dominante probleem binnen de volledige problematiek. De medewerker van het Juridisch loket zal wanneer duidelijk is dat de juridische vraag niet zonder vertegenwoordiging kan worden opgelost zorgdragen voor een verwijzing naar een mediator en of advocaat al dan niet op basis van gesubsidieerde rechtsbijstand. De rechtspraak speelt ook een rol in gevallen en situaties waarin een snellere interventie van een rechter kan helpen problemen op te lossen of zelfs te voorkomen. Niet het procesrecht is leidend, maar de problematiek van een persoon, een gezin of een buurt. De rechtbank zorgt ervoor dat de zaak snel op zitting kan worden ingepland en dat de betreffende problemen in één keer kunnen worden geadresseerd en in samenhang worden behandeld. *Stand van zaken* • De pilot is in voorbereiding. *Looptijd* • Beoogd startmoment is begin 2020.

Integrale rechtshulp in 2e lijn

Pilot	Toelichting
LegalGuard	*Achtergrond* • LegalGuard is opgericht om niet verzekerde klanten op juridisch vlak te helpen vanuit de ervaring en best practices die Achmea heeft opgedaan. In de pilot hebben WRB-gerechtigden de keuze om bij een juridisch geschil met een leverancier op alternatieve wijze ondersteunt te worden bij de oplossing in drie opeenvolgende fasen: 1. advisering om zelf tot een oplossing te komen, 2. aanvullende hulp bij geschiloplossing en 3. ondersteuning bij juridische procedure. *Doel* • Het doel van de pilot is om ervaring op te doen met een andere aanbieder van juridische dienstverlening – in casu een rechtsbijstandsverzekeraar – die geen deel uitmaakt van het huidige stelsel van rechtsbijstand. Daarnaast kan ervaring met een andere (gestandaardiseerde) manier van werken nieuwe inzichten voor wat betreft het verlenen van rechtsbijstand opleveren. Daarmee sluit de pilot aan bij de doelstelling om in het nieuwe stelsel ook andere aanbieders van juridische dienstverlening de mogelijkheid te geven om – bij het voldoen aan bepaalde criteria en randvoorwaarden – diensten te leveren. De andere (gestandaardiseerde) manier van werken kan inzichten leveren voor de ontwikkeling van rechtshulppakketten. *Stand van zaken* • De doelstelling was om een volume van 750 zaken af te doen binnen de pilot. Op dit moment zijn er 13 zaken ingestroomd (doorgeleid naar Legal Guard). Dit is beneden de verwachting. Bij de derde voortgangsbrief aan de TK zal een evaluatie en lessons learned overzicht worden meegestuurd als bijlage. *Looptijd* • Van 1 maart 2019 tot 1 maart 2020.

Strafrecht

Pilot	Stand van zaken
Pilot ZSM en bijpassende financierings-systematiek	*Achtergrond* • Steeds meer strafzaken worden afgedaan in het ZSM-werkproces. De mogelijkheden van rechtsbijstand in het ZSM-proces worden uitgebreid door middel van uitbreiding van consultatiebijstand aan de voorkant en het verzorgen van rechtsbijstand bij OM-strafbeschikkingen (afdoeningsbijstand) aan de achterkant. De werkwijze sluit aan op de regionale situatie en is daardoor niet overal in het land gelijk. • De vergoedingensystematiek sluit in de praktijk nog onvoldoende aan op deze nieuwe werkwijzen. De pilot draagt er aan bij om de vergoedingensystematiek beter aan te sluiten op nieuwe werkwijzen. *Doel* • Komen tot adequate rechtsbijstand voor rechtzoekende verdachten in het ZSM-proces en een vergoedingensystematiek die daarbij aansluit. • Beoogde effecten zijn een vereenvoudiging van de procedures voor met name de advocatuur en de Raad voor Rechtsbijstand (effectiever én efficiënter) en een vergoeding die aansluit bij de inspanningen van de advocatuur. • Dit gaat volgordelijk: eerst intensivering van de rechtsbescherming (met bijbehorende vergoeding), in aansluiting hierop de ontwikkeling van de passende vergoedingensystematiek. *Resultaten* • Momenteel wordt de ZSM-rechtsbijstand geïntensiveerd: invoering afdoeningsbijstand in de regio's. • Voorbereidingen worden getroffen voor de pilots m.b.t. de financieringssystematiek *Looptijd* • Het traject rondom de passende financieringssystematiek zal naar verwachting begin 2020 worden gestart.

Pilot	Toelichting
Slachtoffer advocatuur	*Achtergrond* • De motie Toorenburg c.s. (Kamerstuk 35 000 VI, nr. 47) roept de regering op bij het inrichten van rechtshulppakketten met voorrang aandacht te besteden aan slachtoffers en deze pakketten conform bestaande afspraken kosteloos beschikbaar te stellen aan slachtoffers van ernstige gewelds- en zedendelicten. Aanleiding voor deze motie was het WODC-onderzoek naar de positie van de slachtofferadvocatuur (Kamerstuk 31 753/33 552, nr. 157). • Er is een aantal knelpunten in de rol van de slachtofferadvocatuur zoals rondom de doorverwijzing, taakverdeling, opleiding/deskundigheid en vergoeding. *Doel* • Bij de inrichting van de pilot wordt de taakverdeling tussen de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland aan de ene kant en de slachtofferadvocaat aan de andere kant verder verduidelijkt. Daarnaast wordt geëxperimenteerd met het invoeren van een piketdienst voor slachtofferadvocaten. Deze pilot moet bijdragen aan het ontwikkelen van een rechtshulppakket voor slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. *Stand van zaken* • Op dit moment wordt met betrokken partijen (Slachtofferhulp Nederland, slachtofferadvocatuur, politie en de Raad voor Rechtsbijstand) gesproken over de nadere invulling van deze pilot. *Looptijd* Start naar verwachting begin 2020.

Echtscheidingen

Pilot	Toelichting
Multidisciplinaire aanpak scheiden	*Achtergrond* • Uit de expertmeeting van 3 december 2019 is opgehaald dat de betrokken experts behoefte hebben aan integraliteit van oplossingen, complete dienstverlening, kwalitatief hoogwaardige dienstverlening en informatievoorziening aan de voorkant en de mogelijkheid van het inzetten van meerdere disciplines. Hierin is besproken om een pilot te starten waarin geëxperimenteerd wordt met multidisciplinaire dienstverlening. Deze pilot sluit aan bij de wens om op het gebied van scheiden snel stappen te zetten en om meer duurzame oplossingen voor deze ingrijpende gebeurtenis te ontwikkelen in de tweede lijn. *Doel* • Het doel is om rechtshulppakketten te ontwikkelen die duurzame, integrale oplossingen kunnen bieden in scheidingssituaties. In de pilot wordt nadrukkelijker gekeken naar de mogelijkheden voor overleg en schikken tijdens een scheiding en waar mogelijk de burger - binnen zijn eigen mogelijkheden - zelf aan de lat zetten van de oplossing. Het doel van deze pilot is om te toetsen of multidisciplinaire dienstverlening beter aansluit op de hulpvraag en tot duurzamere oplossingen leidt. *Stand van zaken* • De Raad voor Rechtsbijstand en Vereniging voor Collaborative Professionals gaat op korte termijn invulling geven aan de pilot zodat deze meegenomen kan worden in de pilotvoorziening van de Raad. *Looptijd* • Start naar verwachting begin 2020.

Pilot	Toelichting
Pakketafhankelijke eigen bijdrage	*Achtergrond* • Uitelkaar.nl laat partners online samen scheidingsafspraken maken, die in balans zijn en juridisch kloppen. Op een overzichtelijke manier en tegen een vaste, vooraf inzichtelijke prijs. De focus van de applicatie ligt op het in dialoog treden met de echtgenoot of partner en zodoende samen tot afspraken komen. Voor die onderdelen waarop partners er niet uit komen, kunnen ze een dienstverlener inschakelen voor bemiddeling, een advies of een onafhankelijke beslissing. Een advocaat controleert de afspraken en zorgt voor indiening bij de rechtbank. Wanneer partners volgens de draagkrachtnormen hierop aanspraak maken kunnen ze subsidie ontvangen voor de diensten van de website. In deze pilot willen we de subsidie meer aan laten sluiten bij de hulpvraag en de daarbij passende dienstverlening. Op die manier sluit de pilot aan bij de doelstelling om de eigen bijdrage meer afhankelijk te maken van de kosten van rechtsbijstand om zo de financiële afwegingsfunctie van de eigen bijdrage beter tot zijn recht te laten komen. *Doel* • Het doel van de pilot is het onderzoeken of het verlagen van de eigen bijdrage wanneer de scheidingspartners minder gebruik maken van juridische ondersteuning eigen initiatief van de rechtzoekenden stimuleert.

Pilot	Toelichting
	Stand van zaken • Deze subsidieregeling is gewijzigd vastgesteld op 23 oktober 2019 en werkt terug tot 1 oktober 2019. *Looptijd* • De subsidieregeling loopt van 1 oktober 2019 tot 1 januari 2022.